

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ผู้วิจัยเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามตัวแปร คือ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพของตัวแทนชุมชน ขนาดของสถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน
3. เพื่อประมวลปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ในชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษา 21 แห่ง ในอำเภอควนกาหลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วย ผู้ปกครอง 4,851 คน ผู้นำชุมชน 35 คน ผู้นำศาสนา 32 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 64 คน รวมทั้งสิ้น 4,982 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการเทียบตารางสัดส่วนของเครจซีและมอร์แกน(Krejcie and morgan. 1970:607-610) แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้รวมจำนวน 363 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - list) เพื่อทราบถึงตัวแปรที่กำหนดในการศึกษา คือ

1. เพศ
2. ระดับการศึกษา
3. สถานภาพของตัวแทนชุมชน
4. ขนาดของสถานศึกษา
5. บริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จำนวน 51 ข้อ จำแนกเป็น 4 ด้าน คือการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ต (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 156-15 อ้างจากLikert . 1964)

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน การตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำนวน 14 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย

2. กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถาม หลังจากรับแบบสอบถามไปแล้ว 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 โรงเรียนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ตาม วัน เวลาที่กำหนด โดยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าต่อไปนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 คือข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่กำหนดได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพของตัวแทนชุมชน ขนาดของสถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษา นำมาจำแนกเป็นกลุ่มตามตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

3. ประเมินระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โดยใช้เกณฑ์การประเมินของเบสต์ และนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ของการวิเคราะห์ผลการประเมินค่าความคิดเห็น

4. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t- test)

5. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน ขนาดของสถานศึกษาและบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน ใช้การทดสอบเอฟ (F - test) และการเปรียบเทียบภายหลังเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe)

6. แบบสอบถามตอนที่ 3 นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การได้รับการแต่งตั้งจากทางโรงเรียนให้เป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรม เพื่อหางบประมาณและระดมทรัพยากรมาพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดหาวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย โดยการมีส่วนร่วมในการเสียดสแรงงาน มาช่วยพัฒนาโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.16$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=2.07$)

1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการพูดคุยกับเพื่อนบ้านหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการพูดคุยกับเพื่อนบ้านหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน การมีส่วนร่วมในการประชุม จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชน ในด้านการศึกษาให้กับทางโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

โดยการมีส่วนร่วมในการพูดคุยกับเพื่อนบ้านหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.09$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=2.12$)

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ยกเว้น การมีส่วนร่วมในการประพุดดิน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุตรหลานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=2.52$)

1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการพูดคุย สอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนบ้านหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ($\bar{X}=2.76$) และการมีส่วนร่วมในการประชุมรับฟัง การชี้แจงวิธีการและการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณจากทางโรงเรียน ($\bar{X}=2.64$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่การมีส่วนร่วมในการพูดคุย สอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนบ้านหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.76$) และการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ ครุภัณฑ์ การก่อสร้างของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=2.06$)

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ระหว่างตัวแทนชุมชน เพศชายกับเพศหญิง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามระดับการศึกษาของตัวแทนชุมชน คือต่ำกว่าอนุปริญญาตรี ระดับการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา และ

ด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ มีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่น ๆ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ และพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยกว่า กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยกว่า กลุ่มผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกลุ่มอื่นๆมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

4.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมน้อยกว่ากลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพบว่ากลุ่มอื่นๆ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้นำชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนผู้ปกครองนักเรียนกับผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน กับผู้นำศาสนาและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขนาดใหญ่ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และพบว่า ในสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ชุมชนมีส่วนร่วมในภาพรวมที่ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

5.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขนาดใหญ่ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และพบว่า ในสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ชุมชนมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

5.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขนาดใหญ่ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ชุมชนมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

5.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขนาดใหญ่ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และพบว่า ในสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ชุมชนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

5.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขนาดใหญ่ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และพบว่า ในสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ชุมชนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

6. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน ได้แก่ ชุมชนพุทธ ชุมชนมุสลิม และชุมชนผสมผสาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ ชุมชนพุทธ กับ ชุมชนมุสลิม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยชุมชนพุทธมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนมุสลิม ส่วนชุมชนพุทธกับชุมชนผสมผสาน และชุมชนมุสลิมกับชุมชนผสมผสานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมที่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

6.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนพุทธมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนมุสลิม สำหรับชุมชนพุทธกับชุมชนผสมผสาน ชุมชนมุสลิมกับชุมชนผสมผสาน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

6.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนพุทธมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนมุสลิม สำหรับชุมชนพุทธกับชุมชนผสมผสาน ชุมชนมุสลิมกับชุมชนผสมผสานมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

6.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนพุทธมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนมุสลิม ส่วนชุมชนพุทธกับชุมชนผสมผสาน ชุมชนมุสลิมกับชุมชนผสมผสาน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

6.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนพุทธมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนมุสลิม ส่วนชุมชนพุทธกับชุมชนผสมผสาน ชุมชนมุสลิมกับชุมชนผสมผสาน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

7. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สรุปได้ ดังนี้

7.1 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค ส่วนใหญ่คือ ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน รายได้น้อย จึงขาดทุนทรัพย์หรือแหล่งเงินช่วยเหลือสถานศึกษา ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จึงทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาน้อย

สำหรับข้อเสนอแนะนั้น ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ให้นำหน่วยงานของรัฐมาจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาให้เพียงพอ และควรชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครองในการปฏิบัติต่อสถานศึกษา เน้นการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น

7.2 ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่คือ ผู้ปกครอง ชุมชนไม่มีความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาสำหรับโรงเรียนและมองว่าหลักสูตรปัจจุบันเด็กอ่านหนังสือไม่ออก โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย

ส่วนข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่ พบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนเข้าใจ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากขึ้น โดยการจัดทำหลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและท้องถิ่น ควรมีการจัดประชุม ปรึกษาหารือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ผู้นำชุมชน อบต.และผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

7.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ปัญหา อุปสรรค ส่วนใหญ่ พบว่า คนในชุมชนขาดความรู้ความสามารถ ประกอบกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อย สถานศึกษาและชุมชนขาดการประสานงานและร่วมมือกัน ชุมชนไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ในชุมชนยังไม่มี การจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้นำชุมชนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และทางสถานศึกษาไม่ค่อยนำนักเรียนไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์

ส่วนข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่ พบว่า ควรจัดให้มีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น ควรนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น และอยากให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ในชุมชนที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของชุมชน และให้ อบต. จัดตั้งศาลาอ่านหนังสือ มีหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

7.4 ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ได้แก่ สถานศึกษาไม่มีการชี้แจงประชาสัมพันธ์งบประมาณ รายรับ รายจ่ายให้ชุมชนทราบ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ชุมชนไม่เข้าใจและไม่มีความรู้ในเรื่องงบประมาณของสถานศึกษา และไม่มีเวลาในการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา นอกจากนี้การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษายังไม่เป็นไปตามแผนงาน โครงการที่วางไว้

ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ได้แก่ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และต้องชี้แจงรายรับ รายจ่าย ประจำปีให้ชุมชนทราบ โดยการติดประกาศ หรือทำเป็นเอกสารการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองหรือชุมชนทราบ นอกจากนี้ควรอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และควรกำหนดงบประมาณให้ชัดเจนตามโครงการที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย แสดงว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมน้อย

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดร พูลสวัสดิ์ (2550 : Online) ที่ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ อุ่น ละเต็บชัน (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของคอเต็บที่มีผลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร พบว่าคอเต็บส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเป็นวิทยากรสอนหนังสือหรือการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เนื่องจากไม่มีการประสานงานระหว่างผู้นำศาสนาในชุมชนกับโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ สุวรรณชาติ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ พบว่า ระดับการปฏิบัติงาน ตาม

บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ยังไม่เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแนวทางการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มากนัก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนัก ทั้งในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งผลการวิจัยพบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่ำสุด และเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมด้านการติดตามตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ผลการวิจัยก็ยังพบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครุภัณฑ์ การก่อสร้างของโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ชุมชนได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนให้ เป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อหางบประมาณ ระดมทรัพยากรมาพัฒนาโรงเรียนน้อย มีส่วนร่วมในการจัดหาวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนน้อย และยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดหาทุนให้แก่นักเรียนมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ครุภัณฑ์ ให้กับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบจากการวิจัย ว่า ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน รายได้น้อย จึงขาดทุนทรัพย์หรือแหล่งเงินช่วยเหลือสถานศึกษา ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จึงทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาน้อย

และเมื่อพิจารณาลึกลงไปในรายละเอียดของการมีส่วนร่วมของชุมชน ในด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จากสภาพปัญหาอุปสรรคที่พบจากงานวิจัย พบว่า ชุมชนยังขาดความพร้อม ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาน้อย และนอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย และไม่ค่อยมีโอกาสในการเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชนในด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนเท่าใดนัก และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของหลักสูตรสถานศึกษาน้อย อีกทั้งมีโอกาสในการเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย ขาดโอกาสในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร

สถานศึกษา และการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมที่พบจากการวิจัยว่า ผู้ปกครอง ชุมชนไม่มีความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับสถานศึกษา จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมกับกิจการของโรงเรียนในด้านนี้ อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยยังพบว่า ชุมชนในเขตบริหารของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูลมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่ไม่น่าพึงพอใจมากนัก เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวไม่ดีพอ ยังอยู่ในระดับปานกลาง อันได้แก่ การมีส่วนร่วมพูดคุยกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในชุมชน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน การเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาการศึกษา การสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และในโรงเรียน อีกทั้งยังไม่ค่อยมีโอกาสในการเสนอความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในชุมชนเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนยังมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับชุมชน องค์กรต่างๆ ในการสนับสนุนช่วยเหลือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในโรงเรียน ชุมชนยังขาดโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลทั่วไปในชุมชน และในโรงเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้กับทางโรงเรียนน้อย จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) น้อย ดังปัญหาและอุปสรรคที่พบจากงานวิจัย ซึ่งพบว่าคนในชุมชนขาดความรู้ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ประกอบกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีน้อย อีกทั้งสถานศึกษาและชุมชนยังขาดการประสานงานและร่วมมือกันที่ดี ชุมชนไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ในชุมชนยังไม่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้นำชุมชนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และทางสถานศึกษาเองก็ไม่ค่อยนำนักเรียนไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเท่าที่ควร และใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและบุคคลในชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควร

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของชุมชนในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ คุรุภัณฑ์ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคคลอื่นๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมใน

การจัดทำแผนงบประมาณของทางโรงเรียนน้อย มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของทางโรงเรียนน้อย มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนน้อยเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคจากงานวิจัยพบว่า ชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในเรื่องงบประมาณของสถานศึกษา สถานศึกษาเองก็ไม่ค่อยชี้แจงงบประมาณรายรับ รายจ่ายให้ชุมชนทราบ นอกจากนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ครุภัณฑ์ การก่อสร้างของโรงเรียนยังน้อย อีกทั้งยังไม่ทราบข้อมูลรายรับรายจ่ายและรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียน และชุมชนยังมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของทางโรงเรียนน้อยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหา อุปสรรคที่พบจากงานวิจัยว่า สถานศึกษาไม่มีการชี้แจงประชาสัมพันธ์งบประมาณ รายรับ รายจ่ายให้ชุมชนทราบ ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ชุมชนไม่เข้าใจและไม่มีความรู้ในเรื่องงบประมาณของสถานศึกษา และไม่มีเวลาในการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา นอกจากนี้การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษายังไม่เป็นไปตามแผนงาน โครงการที่วางไว้

อย่างไรก็ตามเพื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งก็น่าพอใจอยู่ โดยเฉพาะในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมสูงอันได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชุมกับทางโรงเรียนในการกำหนดแนวทาง ระดมทรัพยากรต่างๆภายในชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน การเสียดสละแรงงานมาช่วยพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมพบปะพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทาง เพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งถือว่าชุมชนให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวและส่งผลให้ผลการวิจัยออกมาว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการติดตาม ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามตัวแปรเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ แสดงว่า ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หรือผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชายกับเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบ พบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ประชาชน ชุมชนในเขตอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่เป็นเพศชายมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า เพศหญิง ทั้งในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ การพบปะพูดคุยกับครูในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการจัดหางบประมาณให้กับโรงเรียน หรือการหาแนวทางในการช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนการกำหนดแนวทางระดมทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน จะสังเกตเห็นว่าผู้ชายจะมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมไทยเปิดโอกาสให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว ผู้หญิงเป็นแม่บ้าน เป็นผู้ตาม จึงทำให้ผู้ชายมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากกว่าเพศหญิง ประกอบกับผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ชุมชนพบว่าในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา พบว่า ชุมชนมักจะมีส่วนร่วมในการเสียดุลแรงงานในการร่วมกันพัฒนาการศึกษา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ตัวแทนชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษาของชุมชน คือต่ำกว่าอนุปริญาญกับระดับการศึกษาอนุปริญาญขึ้นไป โดยภาพรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน กลับมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียน หรือตัวแทนชุมชนในเขตอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูลที่จบการศึกษาระดับต่างกันคือระดับต่ำกว่าอนุปริญญาและตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางซึ่งมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ โดยที่ชุมชนที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาจะมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนหรือตัวแทนชุมชนที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไปส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพราะเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษากับชุมชนที่ต้องร่วมมือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน ให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อีกทั้งยังเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน ชุมชนหรือตัวแทนชุมชนที่จบการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในด้านเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน และด้านการติดตามตรวจสอบ ประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ทั้งนี้อาจมองว่าไม่สำคัญหรืออาจจะไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ หารายได้เลี้ยงครอบครัว จึงมีโอกาสดำเนินการเข้ามามีส่วนร่วมน้อยกว่าชุมชนที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบจากงานวิจัย พบว่า ตัวแทนชุมชนขาดความรู้ความสามารถ ชุมชนไม่เข้าใจ และไม่มีความรู้เรื่องการบริหารงบประมาณของทางสถานศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีฐานะยากจนรายได้น้อย ขาดทุนทรัพย์และแหล่งเงินช่วยเหลือสนับสนุนสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนที่จะต้องปฏิบัติต่อสถานศึกษา เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่จบการศึกษาในระดับการศึกษาต่างกัน คือ ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา และอนุปริญญาขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครอง และ ผู้นำศาสนามีส่วนร่วมมากกว่า ผู้ปกครอง และ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่า ผู้ปกครอง แสดงว่า ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูลมากกว่าผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยนี้อาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ ชูชาติ พวงสมจิตร (2540 : 276 - 277) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น กลุ่มกรรมการโรงเรียนในกรณีหนึ่งของการศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่ใหญ่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน เป็นคนในท้องถิ่นที่เป็นบุตรหลานของผู้ที่เคยอุปการะโรงเรียน เป็นผู้นำชุมชน เป็นผู้มีฐานะดี เป็นคนรุ่นเดียวกัน เป็นผู้ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยหรือเป็นเครือญาติกัน เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและมีเพศเดียวกัน ทำให้คณะกรรมการกลุ่มนี้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและรวมกันในการทำงาน โรงเรียนอย่างเข้มแข็งแต่อย่างไรก็ตามการที่คณะกรรมการโรงเรียนชุดนี้จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นตัวแทนของชุมชนในการพัฒนา บุคคลทำหน้าที่แก้ปัญหาให้กับชุมชน มักเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความน่าเชื่อถือ และมีลักษณะเป็นผู้นำ มีความเสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวม จึงมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครอง ประกอบกับ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจถึงบทบาทของตนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การจัดการศึกษาทั้งในด้านเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน และด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในพื้นที่ที่ศึกษาคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนมาก เนื่องจากคณะกรรมการโรงเรียนและคณะครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ศึกษาคณะกรรมการโรงเรียนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ซึ่งมีที่ทำการตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนทำให้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับคณะครูอย่างไม่เป็นทางการตลอดเวลา อีกประการหนึ่งคณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ในชุมชน ทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำงานในลักษณะของการสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของโรงเรียนมาก

โดยปกติผู้นำศาสนาเองก็มีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาจิตใจ เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณแก่บุคคลในชุมชนอยู่แล้ว จึงไม่แปลกอะไรที่จะเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากกว่าผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน ต้องทำงาน ประกอบอาชีพหารายได้ และมักไม่มีเวลาว่างพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของสถานศึกษา ดังปรากฏในปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา ดังปรากฏในปัญหา อุปสรรคที่ค้นพบจากการวิจัยว่า ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน รายได้น้อย จึงขาดทุนทรัพย์หรือแหล่งเงินช่วยเหลือสถานศึกษา ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จึงทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาน้อย

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่าผู้ปกครองนักเรียน

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ กับสถานศึกษาขนาดกลาง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขนาดกลางมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ และชุมชนในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกับชุมชนในเขตสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็กมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อูทร ก้อนสมบัติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยม กรมสามัญศึกษา จังหวัดน่าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ

ผู้ปกครองของโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยผู้ปกครองโรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางและผู้ปกครองโรงเรียนขนาดกลางกับผู้ปกครองโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการจัดหลักสูตรท้องถิ่นระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาผู้ปกครองโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ประกอบกับขนาดขององค์กรไม่ใหญ่จนเกินไป สถานศึกษามีจำนวนครู บุคลากรไม่มากเกินไป และบุคลากรส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ตลอดจนผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาจะมีมากกว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางยังขาดความพร้อมในเรื่องของงบประมาณ อุปกรณ์ วัสดุต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา จึงมักขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการระดมทุนทางการศึกษามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการขอบริจาคเงินสร้างอาคาร สร้างรั้วโรงเรียน หรือจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน การขอแรงงานมาช่วยกันพัฒนาการศึกษา พัฒนาโรงเรียน เป็นต้น ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มักมีความพร้อมเรื่องปัจจัยการบริหาร ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ และวัสดุ ครุภัณฑ์ จึงมีโอกาสขอความร่วมมือช่วยเหลือจากชุมชนน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางส่งผลให้ความสัมพันธ์เชิงช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนมีน้อย จึงอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่น้อยกว่า จึงส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น น่าจะเป็นสาเหตุทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน ได้แก่ ชุมชนพุทธ ชุมชนมุสลิม และชุมชนผสมผสาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ ชุมชนพุทธ กับ ชุมชนมุสลิม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุมชนพุทธมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าชุมชนมุสลิม ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ชุมชนพุทธเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าชุมชนมุสลิม

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ชุมชนพุทธส่วนใหญ่ในเขตอำเภอควนกาหลงมักเป็นบุคคลที่ย้ายมาจากที่อื่น เนื่องจากมีการตั้งนิคมพัฒนาตนเองขึ้นในอำเภอควนกาหลง โดยการรับย้ายบุคคลจากหลายจังหวัด เช่น นครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง และพัทลุง มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอนี้ จึงเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษามากกว่าผู้อื่นในชุมชน ประกอบกับชุมชนส่วนใหญ่ที่อยู่รายล้อมสถานศึกษามักจะเป็นชุมชนพุทธและชุมชนผสมผสาน จึงทำให้เห็นว่าชุมชนพุทธมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าชุมชนมุสลิม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบแล้วผลออกมาว่าแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชน และประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนพุทธเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน และด้านการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ในขณะที่สังคมมุสลิมหรือชุมชนมุสลิมส่วนใหญ่อาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา หรืออาจจะไม่มีเวลาพอที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพ การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพหาเลี้ยงครอบครัวเป็นเหตุให้ไม่มีเวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกิจกรรมของสถานศึกษา ดังที่ปรากฏในสภาพปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีฐานะยากจน รายได้น้อย ขาดทุนทรัพย์และแหล่งเงินในการช่วยเหลือ สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องปฏิบัติต่อสถานศึกษา โดยที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มองว่าตนเองไม่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา จึงปล่อยให้เป็นที่ของสถานศึกษา ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพ และมักไม่มีเวลาว่างให้กับกิจการของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มากขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านที่ยังมีส่วนร่วมน้อย ได้แก่

1.1.1 ด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระการเรียนรู้ ของหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในการกำหนดจุดประสงค์หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตลอดจนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น

1.1.2 ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน การรับทราบข้อมูล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน เป็นต้น

1.1.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ควรส่งเสริมให้มีการชุมชนมีโอกาสมิมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนมากขึ้น และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ในชุมชน และในโรงเรียน

1.1.4 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับแต่งตั้งจากทางโรงเรียนให้เป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรม เพื่อหางบประมาณและระดมทรัพยากรมาพัฒนาโรงเรียนให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหา

วิทยากรภายนอก มาให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้ แก่นักเรียนในโรงเรียน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดหาทุนการศึกษา ให้กับนักเรียนในโรงเรียนอีกด้วย

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามตัวแปรเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยที่เพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้แทนชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชนที่เป็นเพศหญิง ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น เปิดโอกาสให้เพศหญิงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างหลากหลาย เพื่อจะได้มุมมองจากเพศหญิงที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานของโรงเรียน และสนองความต้องการของชุมชน

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้แทนชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่ พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนแตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ มีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้แทนชุมชนทั้งที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าอนุปริญญาหรือสูงกว่า หรือทุกระดับการศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครอง ชุมชนที่จบการศึกษต่ำกว่าอนุปริญญาให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างของทางสถานศึกษามากขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามสถานภาพของตัวแทนชุมชน ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่น ๆ แตกต่างกัน โดยที่ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่า ผู้ปกครอง ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้มากขึ้น ทั้งในด้านเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ กับสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกัน โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่ชุมชนมี

ส่วนร่วมน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ ฉะนั้นจึงควรส่งเสริมให้สถานศึกษาขนาดใหญ่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อจะได้จัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ

1.6 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน ได้แก่ ชุมชนพุทธ ชุมชนมุสลิม และชุมชนผสมผสานแตกต่างกัน โดยที่ชุมชนพุทธกับ ชุมชนมุสลิม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ชุมชนมุสลิมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น โดยที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้สังคม ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน และการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ชุมชนต่างๆ ทั้งชุมชนมุสลิม ชุมชนพุทธ และชุมชนผสมผสาน มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการ และสภาพปัจจุบันของสังคม ชุมชนต่อไป

1.7 จากปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการวิจัย พบว่า สถานศึกษากับชุมชนขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จึงทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาน้อย ดังนั้นควรปรับปรุงการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างของสถานศึกษาสู่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการประชุมผู้ปกครองชุมชน อย่างต่อเนื่อง และดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารของสถานศึกษาในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด และควรส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและสถานศึกษา สร้างฐานการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่สังคมอุดมปัญญาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในอำเภอควนกาหลงและอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสตูล เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการพัฒนา รูปแบบและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษาลี้กลงไปในรายละเอียดในกรณีของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม และส่งเสริมให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

2.3 ควรศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน และปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ชุมชนมากขึ้น

2.4 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนาที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในจังหวัดสตูล เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

